

LETO XI.

ZVEZEK 17.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1911.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 17. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk. 7		Motnik	268
Politišna šola. 2. Liberalizem	257	Svetinje	269
Komu naj velja naš boj?	259	Veliki mladeniški shod pri Sv. Juriju ob juž. žel.	269
Zabava:		Oljska gora nad Polzelo	269
Kako je Jernej odvadil Boštjana kleti	260	Sv. Lovrenc na Dr. polju	270
Iz planince	262	Sv. Primož nad Muto	270
Umira dan	263	Sv. Peter pri Mariboru	270
Prenašal bom mirno vse boli	263	Trbovlje	271
Domotožje	263	Govorniške vaje:	
Naš dom	263	Mladeniči, v roke »Zlato knjigo«	271
Razgled po svetu.	263	Domovini ljubezen	271
Orli:		<hr/>	
Mariborski Orli	264	Dekleta naročite si pri S. K. S. Z. v Mariboru svoje dekliške znake!	
10. septembra v Petrovče!	264	<hr/>	
Ptuj	264	Listnica uredništva.	
Dekliški vrtec:		Trboveljčanka: Naznanite nam svoje ime, ker na dopise brez podpisa se ne moremo ozirati. — Pisateljcam o raznih zdravilih: Ne zamerite, priposlanih spisov si ne upamo objaviti, ker je nevarna reč. Povprašali bomo zdravnika za svet, potem zagledajo Vaši razsveti beli dan, če bo zdravniška sodba ugodna.	
Mati in hči	265		
Dobra gospodinja	266		
Olika in naša tovaršija na potih	266		
Društveni glasnik:			
Mladeniški shod v Žetalah	267		
Sv. Magdalena v Mariboru	268		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 26. avgusta 1911.

Nove knjige.

Zbirka najlepših slovenskih koračnic, plesov in pesmi. Zaloga in lastnina Rihard Drischel, Ljubljana, Kongresni trg. Cena 3 K 60 v. Zbirka vsebuje pet koračnic in sicer: V. Parma, Mlači vojaki, Skoz vas; A. Jakl, Našim rojakom, Pozdrav z Dolenjske, Pozdrav z Bleda, Regiment po cesti gre. Dalje dva znana pa lepa valčka: V. Parma, Triglavske rože in M. Rožanc, Moje sanje. Slednjič dve pesmi s spremljevanjem glasovirja: V. Parma, Zora vstaja in Ptička. Komadi, ki so zbrani v tej zbirki, so med Slovenci zelo priljubljeni in so vredni, da so se zbrali v posebni zbirki. Kar se tiče glasbene vrednosti posameznih komadov, lahko rečemo, da so vsaj na isti stopinji, kakor slične nemške zbirke, ki se šopirijo po slovenskih hišah. Zbirko tedaj z mirno vestjo priporočamo

vsem, ki so večji igranju na glasovir. Cena je naravnost nizka, zvezek, obsegajoč 37 strani v 8° za 3-K 60 v. Tudi ne zahtevajo ti komadi Bogue kake tehnike, zlasti ker so jim motivi večinoma vzeti iz narodne pesmi. Dobi se v vseh knjigarnah in trgovinah z muzikalijami ali pa naravnost pri založniku.

Romarica. Spisala M. Buol. Poslov. Ves. Kovač. V Ljubljani, 1911, Kat. Bukvarna. Str. 164. Cena broš. K 1'20, vez. K 1'60.

Dedek je pravil! . . . I. zvezek: 1. Marinka in škrateljčki. 2. Bom že še! Strani 115. Cena broš. K 1'20, vez. K 1'60.

Obe knjižici nudita prav zabavno in vspešno berilo, zlasti za mladino, zato jih priporočamo našim mladim prijateljem in prijateljicam.

Pouk.

Politična šola.

2. Liberalizem.

Kaj je liberalizem in kdo je liberalce? Stokrat se sliši in bere ta beseda, ali malo jih je, ki vedo, kaj za pravo tiči pod tem klobukom. Beseda je latinska, libertas pomeni prostost, liber je prost človek nasproti sužnju; liberalen se prvotno lahko imenuje človek, ki tako ravna in se vede, kakor se spodobi slobodnemu in omikanemu človeku, pomeni dalje dobrosrčnega, velikodušnega človeka. To pomeni beseda po svojem izvoru, ali dandanes se ji je pomen popolnoma predrugačil, slično kakor besedi „Lucifer“. Ta beseda pomeni prvotno angela luči (svetlonosec), danes si pa pod njo mislimo čisto kaj drugega. Liberalizem je gotovo naziranje in mišljenje v verskem, političnem in gospodarskem oziru, zato se razločuje verski, politični in gospodarski liberalizem, a se v življenju navadno vsi trije prepletajo. Podlaga verskemu liberalizmu tiči v pokvarjeni človeški naravi, v uporabi proti Bogu, češ, raztrgajmo vse vezi in vrzimo proč jarem božje postave; kakor egiptovski faraon, pravi liberalizem: ne poznam Gospoda (Boga) nad seboj, ne bom služil! Na verskem polju se javlja liberalizem zlasti od časov Lutrovih, najbolj pa od francoske prekucije koncem 18. stoletja. Sovražen je več ali manj povsod krščanstvu in cerkvi, vendar v tem ni dosleden in tudi nima v tem oziru enotnega nauka. Verske resnice in postave si razlaga po svoje, kakor mu ravno sodi, v svojem jedru zanika božje razodetje in taji celo Boga samega. V vsem javnem življenju hoče zatreti in izbrisati vero: liberalce zna tudi navdušeno govoriti o veri, toda o veri, kakor si jo on misli, o veri, katere nikjer ni. Zato libe-

ralizem ne trpi verske vzgoje otrok in preganja vero iz šol; na Francoskem n. pr. se v šolah ne sme imenovati ime „Bog“, jemlje tudi verski značaj zakonski zvezi, ki je potem navadna vsakdanja pogodba, ki se lahko razdere, kadar se hoče; tako daleč gre, da se na grobih in ob potih ne sme postaviti krščansko znamenje sv. križa, procesije so prepovedane, duhovnik ne sme v svoji stanovski obleki na ulico. Venomer zabičuje liberalizem, naj duhovnik iz prižnice označuje le čisti evangelij, a liberalce sam ne gre v cerkev in odvrta tudi ljudi. Ko naposled izprazni cerkve in ljudstvo odvrne popolnoma od Boga, pa zapre cerkve in kaznuje celo duhovnike, ki opravljajo v cerkvi sv. mašo, kakor se godi to na Francoskem. Seveda tega liberalce ne bodo povedali očitno in tudi ne gredo tako daleč, kjer nimajo dovolj moči, ampak njih stremljenje gre za tem in sami med seboj to očitno spoznavajo. Tako je na primer nedavno list našega liberalnega dijaštva, „Omladina“, pisal, da se mora vsaka vera zatreti in v celjskih liberalnih listih so nezreli ljudje imenovali vzvišeno Kristusovo vero — strup iz Judeje. Zatorej je gola hinavščina, če v katekizmu štajerskih liberalcev „Štajerski Slovenci kaj hočemo!“ (Celje 1906, str. 10) beremo: „Nismo in ne bomo nikdar proti vzvišenim naukom Kristusovim“, zakaj ravno pred tem stavkom beremo: „Toda nikdar ne bomo pripustili, da bi se vtilkalo versko vprašanje v javno življenje.“ Vera, ki ne more v „javnem življenju“ kazati človeku pota, ki v javnem življenju nič ne pomeni, taka vera je — za nič. Kaj to pomeni, ve vsak razsodni človek, vedo tudi liberalce; na zunaj to prikrijevajo, ker bi drugače le malokoga dobili na svojo stran. Verski liberalizem

je torej sovražnik vere in s tem rušitelj temeljev, na katerih stoji človeška družba in blagor narodov. Že stari grški modrijan Platon je rekel: Vse temelje človeške družbe ruši, kdor vero podira. Zgodovina narodov nam jasno spričuje, kako globoko resnične so besede preroka Izaija: „Ljudstvo in kraljestvo, ki je odpadlo od Boga, bo poginilo.“

Ne sme nas motiti, če liberalci tu in tam lepo govorijo o veri (zlasti ob času volitev, ali če ta ali oni liberalci hodi v cerkev in podpira cerkvene reči. To je mogoče, boljši je namreč po svoji naravi kakor stranka in nauk, katerega se drži, pa ga na srečo dosledno ne izvaja.

Verski nazori so podlaga političnemu liberalizmu, ki je tudi zmes vsakovrstnih nazorov, dobrih in slabih, pa tudi poln protislovij. Liberalizem zahteva ustavno vladno, enakopravnost vseh državljanov in narodov, a kako v dejanju to izvršuje, nam kaže najlepše avstrijska zgodovina od l. 1848. do sedaj.

Verski in politični liberalizem se potem dosledno kaže tudi na gospodarskem in socialnem polju in prav tukaj se najbolj občutno spoznavajo njegova pogubna načela.

Kakor v verskem in političnem področju, tako je tudi na gospodarskem polju liberalizem proglasil popolno prostost, prosto konkurenco. To se pravi: vsakemu je prosto, poskusiti vse, da svoje reči drago proda, da s svojim podjetjem druge izpodrine, da si po najkrajši poti pridobi bogastva. Začelo se je teknovanje, gospodarski boj, v katerem so slabeyši podlegli proti močnejšim. Rokodelci, delavci, mali trgovci, kmetje so postali žrtev brezobzirnega izkoriščanja. Po načelu proste konkurence so bogati tovarnarji zadušili male rokodelce, po istem načelu je uvažanje tujega žita in živine znižalo cene domačim pridelkom in oškodovalo domače kmetijstvo. Vse blago, ki ga rabimo v vsakdanjem življenju, se je podražilo zadnjih 10 let za 25—30%. Odjemalci blaga in mali trgovci nimajo pri cenah nič govoriti, ampak le zdru-

ženi bogati kapitalisti. Bogati tovarnarji so med seboj v zvezi, določajo cene izdelkom, koliko se naj proizvaža blaga, imajo osrednje pisarne, ki vse vodijo, iščejo odjemalcev, sprejemajo in odpuščajo delavce. Posamezne take zveze imajo po 4000—7000 milijonov kapitala na razpolago, če bi jim kdo hotel zmešati račune, ga uničijo.

Ta rop in divja, brezobzirna gonja za dobičkom, sta izkvarila človeku srce in pamet; ne gleda se več na to, kaj je pravično in pošteno, ampak le, kje se da kaj dobiti.

Ker je imel liberalizem glavno oporo v bogatinih in meščanstvu, je tudi vse postave, od šolske doli do lovske, prikrojil njim v prid, da si je zagotovil gospodstvo. Davčna bremena je tako razdelil, da širji ubožni sloji nosijo 90%, bogataši pa le 10%.

Liberalni zistem je uvedel cele čete uradnikov, med katerimi zlasti višji dobivajo ogromno plačo za majhno delo, uvedel je stalno vojaštvo, ki stane ogromno denarja in jemlje ljudstvu najboljše delavne moči.

Gospodarski liberalizem je vrgel gorečo bakljo prepira in boja v človeško družbo, ki se vedno bolj ločuje v dva nasprotna tabora; na eni strani peščica ogromnih bogatinov, na drugi strani pa ogromne množice, ki se borijo za svoj vsakdanji kruh.

Praktičen vzgled liberalnega odeduštva imamo ravnokar pri hmelju v Savinjski dolini. Bogati trgovci in liberalni prekupei so vjeli v svoje mreže neprevidevne množice in bodo imeli pri tem ogromen dobiček, ki bi se sicer moral razdeliti med ljudstvo. Liberalni kapitalizem si je pa podvrgel tudi časnikarstvo; od židovske „Neue freie Presse“ do celjskega „Nar. Lista“ trobijo vsi v eden rog in kvarijo dušo svojim čitateljem.

Liberalizem je v svojem jedru lažnjiv, v svojem delovanju nedosleden in krivičen, zato se ni mogel vzdržati, nastal je odpor proti njemu. Ta odpor je dvojni, socialna demokracija in pa krščanska demokracija. Liberalizem se dandanes sam sramuje svojega imena, zato si nadevlje druga lepo done-

ča imena, kakor: narodna stranka, naprednjaki, svobodna misel (za pravo: bedastoča) itd. Ne gre se za ime, ampak za stvar, in stvar liberalizma je slaba in lažnjiva, naj se imenuje tako ali tako. Kdor se še dandanes ogreva za liberalne blodnje, je ali jako omejenega obzorja, ali pa nima srca do ljudstva.

Komu naj velja naš boj?

Liberalna stranka je na Slovenskem potolčena. Veliko truda je stalo in hudega boja je bilo treba, da smo to pošast ugnali. Zdaj živi liberalna stranka samo še po imenu.

Ne smemo pa prezreti, da s stranko vred ni ubit liberalni duh. Ta živi dalje in prede svoje mreže, da vjame va-njo nezavedne in nerazsodne ljudi, stare in mlade. Ne ruje pa liberalni duh pod svojim pravim imenom, marveč se pretvarja v drugo podobno, da bi ga ljudje ne spoznali. Ogledajmo si danes, v kakšnih različnih oblikah se liberalizem kotiči dalje!

Prvič se skriva pod nezmernostjo, v podobi veselje, plesov in gostilniškega življenja v obč. Vsi, ki čez mero ljubijo božjo kapljico, služijo nevede liberalizmu in postanejo sčasoma njegovi pravi in odkriti zavezniki. Dokler bo pijančevanje, zapravljanje, pretepanje, prešesovanje, preklinjevanje in neotesanost trovala ljudstvo, tako dolgo se liberalizmu ni treba bati, da bi umrl nagle smrti. Pijančki ga bodo slejal prejši posadili zopet na tron, ako tega zla iz naroda ne izrujemo s koreninami. Ne rečemo, da je vsak, ki rad pregloboko pogleda v kozarec, liberalec, toda to rečemo, da pijančevanje sčasoma ljudstvo gmotno in moralno tako oslabi, da zapade liberalizmu kakor grešna duša peklenščeku. Ljudje jamejo sovražiti kmetijo, izgubijo zaupanje v Boga in se udajo razuzdanemu življenju, kar je najboljša priprava za liberalizem. Nasprotno pa trezen človek ljubi svojo domačijo, jo z veseljem obdeluje, množi svoje blagostanje, pri tem pa ne slepari in ne odira bližnjega, se drži ve-

re in cerkve, dela solidarno z drugimi in ne seje razdora, vzgaja svoje otroke v strahu božjem in brani dom pred vsemi kvarnimi tujimi novotarijami, pred vsem pred tujinskim liberalizmom, ki je francoske pasme. — Zato ljubi mladeniči, če se hočete uspešno boriti proti liberalnemu duhu in če hočete preprečiti, da se ne bo na skrivnem plodil dalje in rodil mladih, bojujte se pred vsem sami in s pomočjo svoje organizacije zoper nezmernost in potratnost!

Zraven pijače pospešuje liberalnega duha med kmečkim ljudstvom največ nezadovoljnost z lastnim stanom. Temu je seveda kriva v veliki meri tudi pijača, potem pa to, da nimajo kmetje pod vplivom liberalnega duha po nekod še danes pravega smisla za stanovsko kmečko organizacijo. Semkaj čisto lahko računamo tudi nemčurstvo, ki je ja skozi in skozi liberalno ali „napredno“, kakor se izraža smrdljivi „Štajerc“. Slovenski in nemčurski liberalizem hujskata kmeta, da ni s svojim stanom zadovoljen, ga ščuvata proti cerkvi, ki je največja prijateljica in zaščitnica kmečkega ljudstva, in mu skušata omrziti združništvo, ki je edino v stanu, kmeta iz njegove gospodarske bede rešiti. Liberalizem tudi pospešuje vse one pogubne novotarije, ki begajo kmeta, da se mu priljubi meščansko življenje, namesto da bi bil rad na svojem preprostem domu. Ali se ne spominjate, kako se je svoj čas zagnal „Slovenski Narod“ v glasilo Orlov, „Mladost“, ker je svarila kmečka dekleta pred mestom, koder se ponavadi pogubijo? To kaže, kako dela liberalizem namenoma na to, da se opušča kmečki stan. Liberalizem pospešuje novo modo, ki zavaja kmečka dekleta do nečimernosti in potratnosti, liberalizem truje ljudstvo z opolzkim berivom, ki zlasti mladini trga iz srca ponižnost, nedolžnost in vernost, liberalizem odtuja ljudstvo dobrim domačim navadam in uvaja nove slabe, ali pa stare pokvarja. — Zato mladeniči, ako hočete liberalizem s koreninami

iz ljudstva izruvat, bojujte se zoper tisto nezadovoljnost, ki kmetu kmečko delo in poštenost zamrzuje!

Najnevarnejši zaščitnik liberalnega duha pa je verska mlačnost. Žalibog se tudi v vrstah naših političnih somišljenikov dobijo ljudje, ki nosijo vero in versko zavest in verske svetinje samo na jeziku, njihovo srce pa je za Boga in božje reči mrzlo. Oni si ves uspeh obetajo samo od shodov, od politične agitacije, obilnih govorov, šumnih priredb in nastopov, ne zavedajo se pa, da zida katoličan stavbo kulturnega, gospodarskega in političnega napredka slovenskega ljudstva na pesek, ako je ne na-

sloni na resnično, živo in dejansko vernost. Katoliški politični in gospodarski delavci morajo biti pred vsem dobri in goreči molivci, skromni, zmeri, požrtvovalni, dobri, polni vere v Boga in zmago njegove misli. Malo bo naredil, kdor ne bo črpal iz Boga svojih moči, se zatekal k njegovim zakramentom, neomadeževano živel in le njegovo slavo iskal. — Zato, dragi mladeniči, če vas je volja, liberalizmu tla za vedno med našim ljudstvom izpodkopati, bojujte se zoper versko mlačnost, zoper tistolajznjivo „katoliško prepričanje“, ki je samo na koncu jezika, ne pa v duši!

Zabava.

Kako je Jernej odvadil Boštjana kleti.

Jernej: No, odkod pa Boštjan? Zdiš se mi nekako ves zamišljen; ti je pa že kdo kako hudo zarobil?

Boštjan: Ne veš, da je nedelja? Iz cerkve grem. Pa veš, Jernej, danes so nas gospod šentano privijali.

Jer. (Radoveden.) Kaj, kaj?

Boš. Tako so nam grajali kletev, da bi odsihmal ne smel nič več zakleti; pa veš, Jernej, da sem precej debel in včasih rad kaj zašarim.

Jer. Gospod imajo že prav, in po pravici ti povem, ko bi nobene besedice krščanskega nauka ne vedel, bi se mi vendar preklinjevalec grši zdel, kakor črni krokar.

Boš. E, saj bi se tudi jaz rad odvadil — pa mi je tako šentano vkoženo, da mi ta — Bog me varji, skoraj bi bil nekaj rekel — sem hotel reči, da mi ta kletev kar nevedoma uide.

Jer. Nobena navada ni tako vkoreninjena, da bi se je človek ne mogel odvaditi, samo če le res hoče. Pa veš kaj, Jernej? Ako prideš jutri k meni, proso met, še brez truda in pa hitro se boš odvadil kleti. Porok sem ti za to. Veruj mi!

Boš. To pa še tudi storim, če le ni nič hujšega. Tudi 14 dni bi hotel proso meti, da bi te sega zl— šentaj, že zopet mi je htelo uiti! Rečem, da bi se te ostudnosti odvadil; jutri pridem prosa met. (Odide.)

(Drugi dan)

Jer. Boštjan, mož beseda; tako je prav.

Boš. Tukaj imaš učenea brez knjig; glej, kako boš svojo besedo izpolnil. (Začne meti, pa če se mu snop le malo izpodmakne, mu že kaka rogljata uide.)

Jer. Veš, Boštjan, da sem bil pri vojakih. Marsikaj sem po svetu videl in slišal, došti slabega, pa tudi brez dobrega ni bilo; kar me pa še vselej posebno veseli, kadar se spominjam, je, da sem se naučil takih kletvic, ki niso nič greh.

Boš. To bi bilo ravno za mene dobro, da bi vsaj brez strahu še smel zaropotati; povej, povej to čudno skrivnost.

Jer. Ko sem šel pred 16 leti v vojsko, sem imel tudi jaz to grdo navado in sem precej zarohpel; pa vselej me je potem srce bolelo. Slišal pa sem nekatere tovariše grdo preklinjati, in po pravici ti povem, od te dobe se mi je ta hudobija tako pristudila, da bi

me živ človek ne bil več pripravil h kletvi. Vselej, ko sem slišal koga hudo razgrajati, preklinjati ali se priduševati, se mi je zdelo, kakor da bi videl laziti kače iz njihovih ust. Mislim sem: tako srce mora biti strašno grdo, ki bruha tako grozovite reči iz sebe.

Boš. Jernej! tvoja je resnična. Tudi mene je groza. Moja ranjka mati so mi večkrat ponavljali nauk sv. pisma, da „grdi preklinjevalec kolne sam svojo dušo“; kakšna že mora res biti duša, ko jo tolikokrat prekolne! Grše nego gadje gnezdo ali ležišče gnusnih krot. Pa moj oče, Bog se usmili njih duše! so radi kleli, in veš Jernej, jabelko ne pade daleč od drevesa.

Jer. Živa jabelka so pa tudi kriva sama, ako se pod okuženim drevesom valjajo ter strup vlečejo na-se, ki bi se ga lahko izogibale. Pa pustiva to; ti bom rajši povedal, kako sem nekoga tovarša na prav lahek način odvadil kletve.

Boš. Povej tedaj; morebiti bo tudi meni tega skrajteljna pregnalo.

Jer. Tožil mi je, da se ne more premagati, kadar ga prime ta strast, in mora kaj reči. Pa mu odgovorim: reci kaj; saj ni treba, da bi moral ravno zakleti, lahko rečeš kaj drugega. „No, kaj pa?“ Na primer zažeri se in reci: „Kotel kipi.“ To je kotel tvojeja žolča, ki hoče vzkipeti; pri tej besedi se boš precej spomnil, da moraš ogenj gasiti, ki dela, da tvoj kotel kipi.

Boš. To je že nekaj; namesto „preklet“ ali „ferdaman“ bom rekel vselej: „Kotel kipi“. Ali še veš kaj več?

Jer. Če bi pa kotel vendar še dalje kipel, pa reci: „raca, kokoš.“

Boš. „Kotel kipi.“ Ta je tudi poštena; namesto hudičevati ali vragovati bom rajši prihodnje „racoval“ ali „kokoševal“, da le greha ne bom delal.

Jer. Tako se je bil moj tovariš odvadil grdih kletvic in potem, ko se mu je posrečilo, je videl, da se more tudi brez „kotla“ in „rac“ in „kokoš“ kletve zdržati.

Boš. Počakaj malo! Včasih pa živina noče ubogati, dokler se prav hu-

do ne zarezim; veruješ pa mi lahko, da se „plavec“ in „sivec“ ne bosta prav nič zmenila za „kotel“ in tudi „zelenka“ ne za „kokoši“ in „race“, kadar mi v deteljo vhaaja.

Jer. Take moraš pa že bolj s trdimi besedami privezati in zavpij „tri in trideset“.

Boš. Hvala ti, sosed! Čas je, moram iti domov, bom poskusil po novem kletki, kar ni greh; staro navado pa hočem opustiti.

Jer. Srečno! Če ti bo pa delalo še kaj težave, pa pridi zopet; ti bom še več svetoval.

Boš. (Črez dva dni.) Jernej, tvoja šola ni slaba; moj kotel se je že precej ohladil in tudi moja živina čuti, da triintrideset ni kaj malega; tako potegnejo voli, kakor da bi jim zakuril, kadar „zatriintridesetiram“. Včasih se mi pa hoče malo po nemško ali celo po madžarsko zaviti, kar je neki silno grda in pregrešna kletev. Kaj pa takrat?

Jer. Če že češ po nemško zarobiti, zavpij na glas: „Marburg und Radkersburg“ — in boš videl, da se ti bo srce ohladilo in pa brez greha. Neke madžarske in tudi neke hrvaške kletve so pa tako ostudne, tako pregrešne v svojem pomenu, da ti drugega ne rečem, kakor to: „Nikoli ne zini kaj takega, ker ne veš, kaj da govoriš.“

Boš. Groza me obhaja, ker tudi tega nisem čist. Včasih se pa rad pokregam in takrat mi hodi na jezik: „sagr—“ Bog me obvari še katerokrat reči.

Jer. Takrat pa tiste nove kletve zveži n. pr. tako-le: „Kotel—kipi—tri—in—tridesetkrat.“

Boš. To so lepe kletve, ki se jih lahko vsak otrok nauči; le čakaj, še danes jih mora vsa moja hiša znati in in gorje mu, če bo kdo posihmal drugače klel. — Včasih me pa le mika, da bi se pridušil ali zarotil; kaj meniš, kaj bi bilo takrat storiti?

Jer. Priduševati se, je velik greh, najboljše bi bilo, ko bi se nikoli ne zgodilo; ako bi pa drugače nikakor ne mogel, morebiti bi utegnil reči: „pri tičjem mleku, — pri polževi krvi!“

Sicer so to prazne besede, pa boljše na vsak način kakor grda kletev.

Boš. Naj bo; saj se ne mislim nikdar več priduševati. Še nekaj bi te rad vprašal. Kaj praviš o besedi „sakrabolt“, „sapr—“, in še nekaj drugih enakih?

Jer. Moj sosed Andrejče ima kaj takega sicer vedno v ustih, pa tudi to ni prav; še tega se odvadi.

Boš. Sosed! Ti si me s svojim naukom tako poučil, da bom tudi brez teh novih kletvic lahko živel, kakor se mi zdi.

Jer. Saj so to tudi moje želje. Bog te potrdi v tem sklepu. Srečno! (Boštjan odide.)

Boš. (Črez dva meseca.) Jernej, ti si moder mož! Pri nas se je izvrstno posrečilo. Prej, povem ti naravnost, smo kleli vsi. Ko sem doma tvoj nauk o kletvi razlagal, so se vsi smejali; pa tudi v srce jih je zbadalo, in vest je tudi svoje storila, dosegla je več, kakor moje in tvoje besede. Žena je rekla: „Kake nove čepče so to?“ Hlapec in sinovi so nekaj časa „racokokošarili“, nazadnje pa pravi hlapec: „Naj gre še to rakom žvižgat. Jaz se ne brigam nič več ne za staro ne za novo kletev. Pamet je boljša ko žamet in prazne besede.“ Začeli so tudi bolj pogosto moliti, in vsi so pohlevni, četudi so poprej radi kleli. Bog te poplačaj za tvoj trud! Srečno!

Iz planince.

Na planinci, na planinci,
tam šumljal je bistri vir.
Na livadi pri ovčicah
se igral je mlad pastir.

Sredi igre se ozrlo
v valčke njega je okó;
kakor k bratcem je priteknel
in zaklical jim tako:

»Valčki moji, kam hitite
kam se vam tako mudi?
Se vam tukaj na planini
več prijetno li ne zdi?

Se vam več li ne dopade
gorko cvetje, tihi gaj,
da bežite tje na polje,
da zapuščate moj raj.

Ej, razumem vaš odgovor,
iti morate naprej
z Bogom, valček, to mladiko
za spomin od mene, glej«.

V vir je pala drobna veja,
val je tajno zašumel
in sred cvetja, po planini
proti polju odhitel.

Tam se združil je s potokom,
ž njim se v dalje je podal,
ž njim izlil se v bližnjo reko,
ž njo mogočen je postal.

Vejo je na kraj postavil,
kjer šumel je blizu log;
z drobnim peskom, z belim prodom
jo zasipal je okrog.

Ko je pomlad zelenela
je mladiko našla to:
in čez leta je ob reki
stalo močno že drevo.

Sredi vej je gnezdil škorec,
ki je drobnil tam svoj spev,
ob večerih pa iz vrha
se glasil je tih odmev.

Veje so šumele pesem
od planine do gora,
od ovčic in od pastirja,
ki je srečen tam doma.

Neki večer pride k reki,
ko je bil večerni svit
potnik ves utrujen, prašen,
v nosu drevja se hladit.

Spet je vrba zašumela
čarno pesem od planin.
V hipu tem zaplaka potnik
umel pesem je trpin.

Vzdihnil je ob reki bridko:
»Ah planine, kje ste, kje?
Moja radost, moja sreča
z vami sem izgubil vse«.

Zdrznil se je drobní škorec,
ki je potnika spoznal.
»To je srečni tvoj pastirček«,
tiho vrbi je dejal.

In odšel je trudno potnik,
spel počasi je naprej,
a od takrat se veselje
ni glasilo več iz vej.

Vrba vstrajno je molčala,
val je žalostno šumel
in še ptiček, modri škorček
ni ob reki več zapel.

P. A.

Umira dan . . .

Umira dan
otožno jug
šumi čez plan.
Obraz nebo
zagrinja v črn
si pajčolan.
In slavček je
vzletel na grič,
zapel je tam
tako gorko,
da sinji cvet
se zasolzi,
da šumni gozd
zavzet molči.
V tem hipu dan
preminul je,
a čez poljan
prikaže se,
vsa v plašč teman
zavita noč.

P. A.

Domotožje.

Noč črna razprostrla krila
je nad zemljô,
iz mesta zvon večerni
doni tako lepô . . .

Poslušam zvon večerni,
a to ni oni glas,
ki mi lepô doneva
čez rodno, milo vas . . .

Oj, da sedaj bi mogel,
jaz biti pač doma;
ne nosil v srcu boli,
ne nosil v njem ti zla . . .

Dragotin.

Naš dom.

In mislim nate, mili dom,
in mislim nate slednji dan!

Tembolj gorko te ljubil bom,
čimbolj si križan in teptan!

Slovenski rod naj živi
tako zveneč, tako sladak!
in narod, ki ga govori,
naj zdrav bo, srečen in krepak!

Pozdravljam te, naš dragi dom!
Glej, zate polje srčna kri:
vsikdar zvestô te ljubil bom!
Slovensko ljudstvo naj živi!

Brojan.

Prenašal bom mirno vse boli . . .

Najlepše sem nosil načrte
jaz v srcu, kot otrok nekdanj;
a kam ste izginili upi,
kje cilji nekdanji so zdaj?

Tujina je vas zamorila,
zamoril spoznanja vas strup;
v težavah je duša že bila,
a lotil se ni je obup . . .

in lotil ne bo se nikoli,
dokler bo mi bilo srce;
prenašal bom mirno vse boli
do zadnjega svojega dne.

Dragotin.

Razgled po svetu.

Zadnje tedne so listi poročali, da so sv. Oče Pij X. hudo oboleli na protinu. Ves katoliški svet je z napetostjo pričakoval dan za dnevom poročil iz Rima. Močna narava sivolasega vladarja katoliške cerkve in trud zdravnikov je pripomogel, da so sv. Oče zadnje dni zopet čili in zdravi. — Na Anglaškem je bil pretečene dni velik štrajk delavstva. Stavkalo je mnogo stotisoč delavcev. Vmes so bili tudi veliki nemiri. Nazadnje se je po posredovanju vlade vendar posrečilo, da je stavka prenehala. Delavskim zahtevam po višji plači in krajšem delavnem času se je deloma ugodilo. Listi poročajo, da stavka še ni popolnoma ponehala in

da bo najbrž zopet iznova izbruhnila. — Naš avstrijski vojni minister baron Schönaich bo odstopil, ker je prišlo med njim in prestolonaslednikom Fr. Ferdinandom do nekega nesporazumljenja. Odstopil bo baje že 15. septembra. — Ogrski državni zbor bo najbrž razpuščen radi nedelavnosti. — V Trst se je pripeljalo zopet velike množine mesa iz Argentinije, ki je bilo namenjeno za avstrijska mesta. Ker pa obstoji med Avstrijo in Ogrsko neka pogodba, da se ne sme brez dovoljenja ene vlade uvažati tuje meso, je Ogrska nasprotovala, da bi se argentinsko meso uvažalo v naša mesta. Zategadelj morajo sedaj to prekmorsko meso poš-

ljati v druge države. Avstro-Ogrska ima še itak sama dovolj živine za potrebe naše države. — Na Angleškem so spremenili ustavo tako, da gosposka zbornica nima do postavodaje več vpliva. — Na Portugalskem so izvolili novega predsednika za republiko. — Piše se mnogo o morebitni vojski med Francosko in Nemčijo. — Albanska vstaja je prenehala. Turčija je ugodila večinoma zahtevam Malisorov, ker se je najbrž zbalala pumaških Črnogorcev. — Kolerica razsaja najhujše po Turškem, kjer umrje vsak dan do sto oseb na koleri, in na Italijanskem. Tudi v Trstu, Reki in Sušaku je bila kolera, a je baje sedaj že prenehala. — V Olomucu na Moravskem se je vršil pretečeni teden velik češki katoliški shod; bilo je nad 40.000 udeležencev. Udeležili so se shoda tudi zastopniki naših slovenskih Orlov. — Ustanoviti se namerava zveza slovanskih Orlov. — Splošna draginja raste. Nasprotniki našega kmečkega ljudstva vedno vpijejo, da je kmet kriv draginje, a sedaj, ko se podraži sladkor, petrolej, železo, sukno in platno ter druge ljud-

ske potrebščine, ki jih mora ljudstvo kupovati, so pa liberalci in socialni demokratje tiho. Čez judovske tovarnarje ne upajo blekniti žal besede, le samo po katoliškem kmečkem ljudstvu hočejo udarjati. — Cesarjev 81. rojstni dan se je po vsej Avstriji obhajal zelo slovesno. Cesar je zopet čil in zdrav. — Velike vojaške vaje naše konjenice se vrše sedaj v Podravju na Hrvaškem in Ogrskem. Na morju pa so bile velike vaje avstrijske mornarice, katerih se je udeležil tudi nadvojvoda Franc Ferdinand. — Od 14. do 19. avgusta so se vršile važne volitve v mariborski okrajni zastop. Slovenski kmetje so združeno nastopili in so dosegli v veleposestvu in občinah lep uspeh. Samo po eden, dva glasova sta manjkala, da bi prišli Slovenci do veljave. Da niso zmagali, je kriva zopet že stara narodna pregreha — omahljivost in izdajstvo. — Poroča se, da bo državni zbor sklican že v sredi septembra k zasedanju. — Med Čehi in Nemci se je skušalo zopet doseči sporazumjenje in spravo, a vidi se, da je to trdi oreh.

Orli.

Mariborski Orli so se v nedeljo, dne 20. avgusta udeležili narodne veselice v Št. Petru niže Maribora, ki jo je priredila mariborska podružnica Slov. Straže. Nastopili smo s prostimi vajami in vajami na bradlji ter vskupinah. Naš nastop je izzval pri občinstvu odobravanje. Na šentpeterske fante pa je naš nastop zelo ugodno uplival; pristopilo jih bo več k Orlu, ki se v kratkem ustanovi pri Št. Petru. Po nastopu smo se še udeležili prijetne zabave, na kar smo skupno odkorakali v Maribor. — Pri izrednem občnem zboru, ki se je vršil meseca julija, smo si izvolili novega načelnika brata Simoniča, ker je prejšnji načelnik Ham odstopil. Za podnačelnika je izvoljen brat Praprotnik. — Na zdar!

10. septembra v Petrovče! Zveza slovenskih mladeničev in Zveza Or-

lov priredi dne 10. septembra v Petrovčah v lepi Savinjski dolini veliko mladinsko slavnost. Ta slavnost naj bo kot nekaka nadomestitev za name-ravan tabor jugoslovanske mladine v Ljubljani. Ker se vrši ob tej priliki tudi občni zbor Zveze slovenskih mladeničev za Štajersko, se pozivajo vse mladeniške zveze, da pošljejo zastopnike. Obenem pa bo prvi večji nastop Orlov na Štajerskem, zatorej morajo priti vsi telovadni odseki polnoštevilno. Vsa slavnost bo združena tudi s cerkveno slovesnostjo. Udeleženci naj pridejo že dopoldne v Petrovče. Od Celja je v Petrovče okrog eno uro hoda. Natučeni spored objavita „Straža“ in „Slov. Gospodar“. — Slovenska mladina, dne 10. septembra v Petrovče! Na zdar!

Ptuj. Pri nas se ustanovi v nedeljo, dne 3. septembra ob ½9. uri v mi-

noritskem samostanu Orel. K temu sestanku so vabljeni vsi zavedni slovenski fantje iz Ptujja in okolice. Če je kje Orel potreben, je v Ptujju. Nesrečni ptujski šnops in ž njim združeno štajerčijanstvo je onesrečilo že mnogo slovenske mladine v ptujski okolici.

Zategadelj je vелеvažnega pomena, ako se v Ptujju ustanovi Orel, ki bo imel nalogo, zbirati pođ svojim praporem slovenske fante, jih vzgajati za zavedne, trezne in značajne slovenske može. Mladeniči, možje, prihitite na ustanovni shod!

Dekliški vrtec.

Mati in hči. Vi nič ne veste, ne znate tako kuhati, kakor kuhajo pri gospodi. Saj sem videla, da so pri B, jedli tak krompir, ki je bil na štirioglate košččke zrezan, oni mora biti gotovo veliko boljši, kakor pa ti veliki, kakoršnega vedno Vi kuhate. Mati: Ljuba moja, gospoda ima družino zato plačano, da ji pripravlja različna jedila, a pri nas kmetih, saj vidiš, da ne dopušča delo, da bi se celo dopoldne po kuhinji obračali in mislili samo, kaj in kako bomo jedli, sicer pa pridnemu človeku tudi borna jed diši, samo da je zdravo in okusno pripravljena. Krompir, ki sem ga dosedaj pripravljala, še ni nikomur na zdravju škodoval, četudi ni bil tako zrezljan, kakor si prej rekla. Hči: Saj sem Vam že povedala, da Vi nič ne veste, kako pri gospodi živijo; Vi postavite jutraj celo skledo mleka in žgancev na mizo, pri gospodi pa ima vsak majhno posodico in ravno tako majhna žličico za kavo ali mleko, oj, to mora biti dobro, iz tako majhnega, lepega lončka jesti. Mati: Celo skledo si rekla, ali pa nesem kedaj polno nazaj? Koliko ostane? Kaj bi rekla dekla in hlapec, ako bi dobila če tudi lepo, pa majhno posodico mleka za zajutrek, kako bi šlo potem delo od rok? Gospoda, ki malo ali nič ne dela, potrebuje manj kakor delavni ljudje, ki žrtvujejo svoje telesne moči različnim opravilom, zatorej jih morajo vsekako zopet dobivati, in to po zdravi in tečni hrani, ki je njih stanu prikladna. Ta prepir med hčerjo in materjo se je slišal iz premožne kmečke hiše na bližnje polje, pa ne samo to; na vsezadnje je bilo čuti vzdihovanje in jok uboge, od hčerke zaničevane matere. Kaj bi ve

slovenska dekleta rekla tej deklici? Kaj ne da, posvarile bi jo, še je mlada, nevedna in neizkušena, zato je potrebna lepih naukov in vzgledov, ki bi jo potegnili za seboj do pravega spoznanja. Ko bi bila naročena na „Naš Dom“, predstavljala bi si lahko v duhu blaga, poštena in ponižna, obenem pa tudi junaška slovenska dekleta, ki so tistega stanu, tiste starosti kakor ona, pa so zavedne, so veselje svojim dobrim materam, gotovo bi mikalo tudi njo na enako stopinjo. Pa nima „N. Doma“, še ne pozna svojega najboljšega prijatelja. Zatorej vrle sodelavke, zopet stari, a vedno novi klic: Širimo „Naš Dom“! Prav pogosto se pripeti, da mora marsikatera mati mnogo preslišati od svoje hčerke, hoče več vedeti, kakor njena izkušena mati, katera urejuje vse svojemu stanu primerno. Za hčer je pa to prenizko, preveč kmečko, hoče, da bi bilo vse bolj gosposko. Oj ubogi kmečki stan, sam od svojih v nič dejan. Ne tako mladenke! Spoštujemo kmečki stan, niso se ga sramovali največji učenjaki, sloveči pesniki, še opevali so ga, da, v čast so si šтели, da so sinovi kmečke matere. Ali se ga bodemo sramovale me, ki hočemo veljati tudi za napredne Slovenke? Nikakor ne! Še naš ponos in naša čast, nam bodi kmečke hiše rast! Pa še nekaj, drage prijateljice, bi vam rada napisala, in to je, nekaj o pokorščini. Nikar mi ne zamerite in ne mislite, da vas hočem učiti, ko sem sama potrebna naukov, ampak pišem, ker se pri tem tudi sama učim, kar vam priporočam. Slišala sem nekega slovečega pridigarja, da je največja dolžnost in najlepša čednost otrok pokorščina do starišev. Koliko solz, koliko plaka-

nja povzročujejo otroci starišem z nepokorščino, posebno pa materam, kadar so odrasli, je pač vsem znano. Tudi kaj ni treba navajati nobenih vzgledov, ozrite se samo malo na okoli, v vašo bližino, in zapazile jih bodele mnogo, o j še preveč. Mislim, da ne bode prazno, če rečem, da jih mnogo v zemlji spi, katerim so ravno otroci prikrajšali življenje ter jih položili v prera-ni grob s svojo nepokorščino. Marsikatera mati bi še čuvala nad hčerko, bi ji izkazovala svojo ljubezen, ko bi je ta ne bila pahnila od sebe s svojim nelepim življenjem. Oj nehvaležna hči, uboga mati! Mnogo solz je prelitih na gomilah starišev, pa ne samo solz ljubezni, tudi solz kesanja, pa čemu, ko je prepozno . . . Nobena cvetka, noben marmornat spomenik ne nadomesti prave otroške hvaležnosti. Zatorej mladenke, zlasti me, ki živimo pri stariših, ubogajmo jih rade, podvržimo se njihovemu zapovedovanju, četudi bi mor-da kaj tu in tam bilo za novejšo dobo bolj prikladno, pa storimo iz ljubezni in pokorščine kakor zahtevajo, da jim ne odvzamemo veselja do nas. Z mirnim, četudi žalostnim srcem, bomo hodile zalivat cvetke na njih gomile, kadar jim bode smrt pretrgala nit življenja, ne po naši krivdi, ampak ker je volja božja. Tako bomo najlepši vzor mlajšim, močna podpora domovi-ni in luč vsemu narodu slovenskemu. V to pomozi Bog in Marija! N. P.

Dobra gospodinja. Najbolj navadno in skoraj povsod znano je shranjevanje murkic, fižola v lupinah, gob (glibanj), paradiževih jabolk. Kar se tiče kislih ali takozvanih pacanih kumaric, svetujem sledeče: Oprane, ne prevelike murke, se obrišejo s snažno ruti-co ter denejo v stekleno posodo, tako, da pridejo vmes položeni pridatki, kakor: višnjevo listje, zeleni janež, zelena paprika, zvezdni janež (Sternanis), sol; zmeša se posebej tri četrtine vinskega jesilha z eno četrtino vode, ki pa mora prej zavreti; ta ohlajena zmes pride na murkice, na vrh se vlije nekaj olja, ki zabranjuje vhod zraka in plesnobo. Kdor hoče imeti pozimi murkice za prikuhe, ki popolnoma nado-

meščajo sveže, naj pa ravna tako-le: Dozorele murke se obelijo in naribajo v skledo, kjer ostanejo nasoljene čez noč; drugi dan jih je žmikati ter tlačiti v stekleno posodo, politi z jesilhom, nazadnje še z oljem, ter obvezati — kakor tudi gori omenjene kisle murkice — s snažno krpico in pergamentom. Kakor s kislimi ali pacanimi murkicami, se ravna tudi z zelenim fižolom v lupinah in z gobami, samo, da se mora oboje prej napol mehko skuhati in po ohlajenju djeti v primerne posode. Paradiževu ali rajsko jabolko se najbolj ohrani, če ga vkuhamo na sledeči, čisto priprosti način. Deni zrelo rajsko jabolko v ponvo (vode le nekaj kapljic, da se ne zasmode), skuhaj jih prav temeljito, da se popolnoma raz-puste; po ohlajenju odlij tenko tekočino na roliu, skrbno prečni goščo ter jo vlij brez vsakega dodatka v za to pripravne steklene posode; zamaši prav temeljito s pergamentom ter kuhaj ta sok v zaprtih posodicah nekaj časa v soparu, oziroma v velikem loncu z vrelo vodo.

Dandanes se ohranjuje lahko vsaka tvarina sveža po takozvanem steriliziranju. Pa treba je tu priprav in strojev, zato danes ne govorim dalje o tem; veselilo bi me pa, če bi katera mladenka iz Murskega polja, kjer je ta metoda že precej vpeljana, se tozadevno oglasila k besedi.

Stara kuharica.

Olika in naša tovarišija na potih. Lepega nedeljskega popoldne grem po dvamesečnem presledku zopet pogledat v naš dekliški vrtec, se li ne skriva v njem kaka plevel slabe navade, ki žuga zamoriti naše zlahtne cvetlice lep-pih čednosti. Hitro zapazim neki plevel, ki ravno ni izmed najnevarnejših, pač pa zahteva tudi dosti truda, predno se poruje in izkorenini. In ta plevel je neolika na naših potih, preglasno govorjenje, preglasen smeh in slaba tovarišija. Kako žali čut modrih olikanih ljudi preglasen, vpijoč smeh, po cesti idočih mladenk, kakor se to žal večkrat sliši; in vsak olikan človek bo take mladenke sodil za razvpite, poredne in neolikane. Prizade-

vajmo si, dekleta, da to slabo navado popolnoma opustimo Naj omenim še nekaj. Me se rade udeležujemo šaljivih iger v naših društvih in zvezah. Pa večkrat mi je v takih slučajih predsedalo, zato sem se namenila v „Našem Domu“ omeniti, da se mladenke-poslušalke za vsako šaljivo besedo na odru preveč glasno in brez konca smeji; nad tem se ljudje hudujejo, ker one s svojim smehom omejujejo precejšen del igre in motijo tudi igralce. Smejati se, je vsakemu prosto, ali tudi pri tem mora poznati pravo mejo. Tudi v smehu se moramo kazati značajne, ker v njem se tudi odločuje olika in omika. In tega se priučimo od modrih ljudi, oziroma izobraženih mladenk, v njih imamo najlepši vzor dostojnega vedenja, doma, na potih in sploh povsod; ž njim se skušajmo družiti, ž njim občevati, da bomo enih misli, istih načel in nazorov, saj učeni mož pravi: Povej mi, s kom občuješ, in jaz ti povem, kdo da si. Taka dekleta si zbirajmo za tovarišijo, s katerimi se lahko zaupno, modro pogovarjamo in med potjo marsikaj dobrega izvemo. Dovolite, da Vam smem povedati, kakšna tovarišija je meni ob nedeljah od naše domov grede najdražja. Kadar vem, da ne bo za mene pripravne družbe, si izposodim od našega društva knjigo in se domov grede po manj obljudenem potu nemočeno vglobim v jedro njene vsebine in imam večjo korist, kot bi se v tej 1½ ure pogovarjala z najizobraženejšo mladenko, ker moja najboljša prijate-

ljica je knjiga, in najdražji mi prijatelj je dober časopis. Tako bi, draga dekleta, če smem, tudi vam priporočala, kateri razmere dopuščajo in katere ste tudi precej oddaljene od cerkve. Saj bralna in izobraževalna društva imate povsod in se tega lahko poslužite, nikdar vam ne bo žal. Posebno sedaj, ko imamo na kmetih, toliko dela, da nam nikdar ne preostaja časa, pogledati v knjigo, zato pa nedeljske ure v ta namen dobro porabimo, če mogoče, še pot, ki ga naredimo domov; ker lepa knjiga nam krepi duha in blaži srce, da po napornem tedenskem delu zadobimo v njej utehe in razvedrila, da ložje in veselo z novo oživljenim duhom zopet pričnemo naslednji dan dela. In če je bilo kdaj, je ravno sedaj branje najbolj potrebno, in sedajni čas naravnost zahteva brati, in sicer veliko brati, ravno sedaj, ko se ljudi sovražnik okrog in okrog vzdiguje zoper nas ter nas žuga ugonobiti, podjarmiti v svojo oblast. Saj ravno v branju nam je mogoče zadobiti ono moč orožja, s katero se postavimo sovražniku v bran. In jaz smelo trdim, da bi brez skrbnega čitanja dobrih časopisov nikdar ne prišli do tako slavne volilne zmage, kot je bila v celi naši Štajerski in tudi drugod. Zato pa naj nam nikdar ne bo žal, žrtvovati par kronic za dober časopis, saj iz izkušnje vemo, da več ko kdo bere, več ve in zna, in pregovor pravi: Več ko znaš, več veljaš! Vse mladenke, ki ste z menoj enih misli, najlepše pozdravlja — dekle iz celjske okolice.

Društveni glasnik.

Mladeniški shod pri Mariji Tolažnici v Žetalah. To je bil krasen mladeniški dan v nedeljo 13. avg., kakoršnega še slavna romarska cerkev Marije Tolažnice ni videla. Mladeniči so došli od Sv. Trojice v Haložah in iz Leskovca, iz Makol in Stoperc, od Sv. Florijana, od Sv. Petra na Medvedovem selu in od Sv. Križa, iz Rogatca in od Sv. Roka ob Sotli ter lepa četa bratov Hrvatov iz Taborškega. Tudi drugih ljudi je bilo veliko. Dohajajočim je igrala v pozdrav domača godba. Videli smo lepe slavoloke z napisi in obilo zastav. Ob 10. uri je dr. Korošec v pridigi raz-

lagal mladeničem, kako sv. katoliška cerkev lepo skrbi za mladeniče, sv. mašo je daroval domači kaplan Krajnc. Po odmoru ob 1. uri so nastopili vrli Orli od Sv. Petra na Medvedovem selu. Pripeljalo se jih je 11, od teh 5 v kroju. Pod večšim vodstvom načelnika Jerneja Drogenika so kaj spretno nastopili in izvajali ob zvoku godbe rajalne pohode in proste vaje. Z velikim veseljem smo vsi gledali te krepke srčne mladeniče. Telovadba je res lepa reč. Orli bi naj bili v vsakem večjem kraju. Vsa čast neustrašenim petrškim junakom! Ob pol 2. uri otvori in vodi mladeniško zborovanje župnik

Gomilšek. Prvi govori domači mladenič Jernej Mikolič: Pozdravljam vas v imenu 161 članov obeh Marijinih družb in v imenu 237 članov izobraževalnega društva. Te številke pričajo, da tukaj krepko delamo. Da ostanemo stanovitni v tem delu, zato se hočemo danes navdušiti. Hajnšek Fr. (Rogatec) razlaga, kako se obnašaj slovenski mladenič v boju zoper sovražnike kat. cerkve. Jan. Stres (Zetale) navdušeno deklamuje »Pozdrav mladeničem«. V iskrenih besedah razloži Jernej Drofenič v prikupljivem orlovskem kroju, kako se Orli vnamajo za telovadbo, za izobrazbo in za delo za narod. Kjer ni mogoče Orel, pa naj mladeniške zveze združujejo in navdušujejo naše mladeniče. Mat. Hajšek (Makole) pravi: Čez visoke hribe smo prišli, da se danes utrdimo v navdušenju do narodnega dela, katero že lepo izvršujemo v Makolah. Alojzij Kodrič (Zetale) deklamuje pesem zloženo od domačina in sklene: Kaj treba storiti za vero in dom, o tem vam nadalje govoril ne bom, ker vem, da več veste še drugi kot jaz, zato zdaj na shodu povzdignite glas! Franc Borko (Leskovec) povdarja veliki izobraževalni pomen socialnih tečajev in mladeniških shodov. Mi moramo vedeti, kako se godi kmetu, da mu pomagamo enkrat s svojim delom. Adalbert Tepež (Taborsko) navdušeno pozdravi shod v imenu navzočih mladeničev Hrvatov. Vsi smo pozdravljali v svoji sredi brate Hrvate. Dr. Korošec v izredno šaljivi obliki razlaga naš boj z nasprotniki in vzroke, zakaj vedno zmagujemo. Imamo pač najboljše agitatorje: mladeniče, zlasti Orle. Naš boj kaže, kdo je naš in kdo ni naš. Najbližji nam bodo povsod naši trgovci, krčmarji in obrtniki. Župnik Gomilšek navdušuje mladeniče, kako je treba našemu narodu več ljubezni do treznosti, do domače hiše in več narodne zavesti. Karol Rajhar (Sv. Florijan ob Boču) pravi: So možje, mladeniči, ki pravijo, da so naše igre, naši shodi neumnost. Sodite sami, kdo ima prav. Mi pa hočemo po vzgledu urednikov delati, da ostane naša domovina tudi v bodoče naša. Kaplan Krajnc izreka zahvalo govornikom za krasne nauke in župnik Gomilšek zaključil shod z željo, naj rodi stotero sadov. Bilo je res krasno poslušati razne govornike. Shod je popolnoma do-egel svoj namen. Vsi udeleženci so bili izredno veseli in zadovoljni. Ob pol 4. uri je imel kaplan Kranjc večernice, župnik Gomilšek pa je v poslovilni pridigi priporočil mladeničem, kako naj Marijo ljubijo, na pomoč kličejo in posnemajo kot pravi sinovi Marijini. Polni navdušenja za Boga, Marijo in domovino smo se vrnili domov. Shod nam ostane nepozaben. Želim le, da se še pri nas v bodoče vršijo taki mladinski shodi, ker je prostor kaj primeren pri naši veličastni Marijini cerkvi.

Sv. Magdalena v Mariboru. Gospod urednik, eno prav veselo novice in sicer iz kraja od koder še niste dobili menda nikdar poročil v Vaš toli pri nas priljubljeni »N. D.« Kaj pa se je vendar zgodilo? boste djali! Pa menda ja niste nemškega Mihelna in brezver-

nega lutrovskega vsiljivca, ki se pri nas posebno dobro počutita, naklestili in jih pognali, kamor spadata? Tega še ravno ne! Veste g. urednik, to ne gre tako hitro! Pa malo je ze in strahu smo jima pa le napravili, kajti ustanovili smo dekliško zvezo, h kateri je že zdaj pristopilo 90 zavednih, za pošteno življenje in pravo kršč. izobrazbovnetih deklet! Pa jih bo pristopilo še več! Ja tako boste djali! Ali je pri Vas kaj takega mogoče?! Res je res! Kaj boste dvomili!? Če ne verujete, zakaj pa niste prišli gledat 15. avg. na praznik M. B. po večernicah pa bi bili videli, da se je zbralo nad 100 ljudi v prijazni hiši g. organista, in je pazljivo poslušalo zanimiv in poljuden govor vel. g. D. Hohnjec! Potem pa je nastopila Anica Hren, predsednica dekliških zvez, in je tako lepo navduševalno govorila, da smo bili ginjeni. Pozdrave so nam prinesle zastopnice dekl. zvez iz Sv. Martina, Sv. Petra in Kamnice. To vam je bilo začudenje in navdušenje med našimi dekleti, ko so videle in slišale govoriti tako lepo svoje tovaršice! Tudi me hočemo v dekliški zvezi pridno delati in se izobraževati, tudi pri nas mora dekliška zveza napredovati, da bodo počasi v njej zbrana vsa poštena magdalenska dekleta! Tako se sliši. Dal Bog, da bi se le tudi uresničilo! V odbor so bile izvoljene le najbolj zmogne, delavne, za dobro stvar navdušene in požrtvovalne dekleta in sicer: Braunecker Urša, predsednica; Schmirmaul Jozefa, namestnica; Schrott Marica, tajnica; Melaher Julijana, blagajničarka; Močnik Urša in Skušek Marica, knjižničarki. Kot zaupnice po okolici: Kaiser J., Viher Ottilija, Pesek Lud., Hötzl Marija, Gsellman J., Pacher M., Pesdiček Rosalija in Pšunder Ana. To sem Vam mislil povedati gospod urednik, in če imate še kakšen kotichek v »N. D.« prazen, pa denite te vrstice noter! Sploh bi Vas prosili, da bi dobili od sedaj za naprej tudi mi vsaj lasten kotichek v Vašem listu, ker bomo pridno delali in se večkrat oglasili.

Motnik. Dragi »N. D.« bodi mi pristrčno pozdravljen. Saj te vsakokrat komaj pričakujem in z veseljem sprejemem. Najprej moram pač videti, kaj je v Dekliškem vrtcu, ki nam prinaša toliko lepih zgledov. Zelo po godu mi je pa tudi, ko pregledujem, kako živijo dekliške zveze, kako dekleta pogumno nastopajo z govori itd. Tudi pri nas bi si želele ustanoviti dekliško zvezo, a žal da ne moremo vsega storiti. Delujemo pač po svojih močeh, Dekliška Mar. Družba se je pomnožila za 13 udov, zdaj šteje 41 udov. Lepo število za tako malo župnijo, saj jih že ni 10 izven družbe. Dne 1. junija smo se večina vse udeležile skupnega shoda Marijinih družb iz cele Kamniške dekanije v Tuhinju. Tam smo se navdušile za novo življenje v Mar. družbi. Č. g. župnik iz Rova so nam v ganljivem govoru razložili namen in korist Marijine družbe. Meseca julija pa so pridila dekleta podučljivo igro: Svoje glavna Minka. Vse uloge so se prav dobro izvršile. Udeležba je bila obilna in so bili vsi gledalci zadovoljni.

Svetinje. Naša mlada dekliska zveza nam je na praznik, 15. avg. priredila zelo lepo uspešno veselico z krasno igro »Lurška pastarica«. Vse igralke so rešile svoje vloge prav dobro, in le želimo si, da bi jih kar najprej zopet mogli videti na odru. Ako pomislimo, da so te naše igralke sedaj nastopile še le drugi in da so se vadile največ le same brez vsakega drugega nadzorstva, moramo njih spretnost le občudovati. Le tako naprej, dekleta, po začetni poti, in uspehi gotovo ne bodo izostali. Istočasno so si naši fantje ustanovili mladeniško zvezo, ker nikakor nočejo zaostati za našimi dekleti. Najprej je preč. g. dr. Franc Lukman iz Maribora razlagal pomen krščanskega življenja pri mladini ter pozival stariše, naj pošljejo svoje sinove v mladeniško zvezo, ako hočejo, da se jim ohranijo nepokvarjeni. G. bogoslovec Toplak pa je govoril o pomenu mladeniške zveze in njenem delu med mladino. Nato je še nastopil zastopnik ljutomerske mladeniške zveze in domači fant Brenholc ter sta oba vspodbujala naše mladeniče za vstop v mladeniško zvezo. Odbor, ki se je nato izvolil, nam priča, da bo naša zveza šla krepko na delo, katerega ima tako veliko med našo mladino, in da bo pokazala, da katoliška zavest ne spi pri nas, ampak še je močna dovolj, da bo prerodila in poživila vso našo mladino. Le naprej, mladeniči, z besedami: Z Bogom na delo!

Veliki mladeniški shod pri Sv. Jurju ob juž. žel. Nekaj izredno lepega je videl zadnjo nedeljo St. Jurski trg. Do 300 zavednih mladeničev se je sbralo na zborovanju. Prihajali so fantje od vseh strani v procesijah, (Šmarčani, Slivničani in Teharčani) drugi na okrašenih vozovih kakor drameljski fantje. Veličastna je bila videti dolga procesija katoliško mislečih fantov od katoliškega doma do cerkve. Sprejeli so nas domači fantje, pozdravljali pomenljivi napisi. Č. g. župnik Gomilšek je pred cerkvijo zbranim fantom in mnogoštevilnemu občinstvu v krasnem cerkvenem govoru vneta na srce polagal: Imejte katoliško prepričanje, bodite značajni kristjani ter goreči apostoli verskega življenja in katoliškega delovanja. Na popoldanskem velikem zborovanju so bili zastopani vsi bližnji in mnogi oddaljeni kraji. Razun domačinov so prišli zavedni Teharčani, odločni Drameljšani, Mar. družba iz Šmarja, mladeniči iz Ponikve, od Sv. Štefana, Sv. Petra, Sv. Vida, iz Kalobja, Slivnice, Sladkegore, po 4 zastopnik celo iz Vojnika, Celja, ter celo iz Trbovelj in Sv. Jurja ob Taboru. Zborovanje otvoril je župnik Gomilšek s primernim pozdravom, v katerem povdarja, da mladeniško zborovanje, če tudi ni tako mnogoštevilno kakor dekliska lani, je velikanskega pomena, ker je treba, da se zlasti fantje vnamejo za delo v prid cerkvi in domu. Mal narod smo in potrebujemo marljivih narodnih delavcev. Mladenič Vinc. Čretnik kot domačin pozdravi tovariše. Domovini nikdar ne smemo odreči svojih moči ne v viharnih ne v mirnih dneh! Brzjavni pozdrav č. g. Žganka prej tukaj neumornega ka-

plana se sprejme z velikim veseljem. Vincenc Golež domačin, deklamira Mladeniški pozdrav. Janez Petauer iz Šmarja govori prepričevalno o verski organizaciji Mar. družb. Versko življenje moramo poglobiti v sebi in drugih, sicer bi nam vse le malo pomagalo. Izredno korajžno sta nastopila nato Drameljska fanta Vengušt in Vodušek. Prvi izvaja: Na razna pota nas vabijo a mi ne sledimo propadlemu liberalizmu ne drugim mi ostanemo v kat. organizacijah, v mlad. zvezi. V naših žilah naj ostane neustrašenost naših očetov izza turških bojev za naše svetinje. Vodušek je pa posebno hud na odpadnike, verske in narodne ter sploh na nasprotnike, ki kakor hijene pijejo kri živi materi Sloveniji. Mi pa danes napovemo odločno neizprosno boj nasprotnikom: Kri in življenje za dom, križ in kat. organizacije! Izobraženejši moramo postati kakor sovražniki. St. Peterski Orel Drogenik nastopi v kroju in razlaga velik pomen telovadbe ter orlovske organizacije. Orli so tudi v izobraževalnem oziru najboljši delavci. Mlad. Šibal (Ponikva) nas poučuje o narodnih dolžnostih slov. mladeniča. Mladeniči povsod v 1. vrsti stati! in odločno: »Do sem in ne naprej!« po vzgledu naših poslancev zajezi sovražnikovo prodiranje! potem bomo narodni vojaki in korenjaki! In s ponosom bodo gledali na nas ljudje. Franc Lorber iz Trbovelj (Orel) srčno pozdravi zbrane navdušene mladeniče in konča z Orlovsko deklamacijo. Franc Hajnšek iz Sv. Petra na M. s. v. telov. kroju orlovskem prav dobro govori, kako naj deluje slov. mladenič za pravice slov. naroda. G. Gomilšek sklene zborovanje s pretresljivim pozivom na narod za več ljubezni do doma (ne v tujino!) Po slovesnih litanijah je č. g. kaplan iz Šmarja Fr. Sinko v cerkvi dokazoval, kako koristno in plodonosno, častno in srečno je življenje čistega mladeniča! Shod je imenitno uspel.

Oljska gora nad Polzelo. V nepozabnem spominu nam ostane shod, ki se je vršil v nedeljo dne 20 avg. na Oljski gori nad Polzelo v Savinjski dolini. To je bil dan radosti za savinjske mladenke, katere so v tako ogromnem številu prihitele na shod. Že zjutraj na vse zgodaj so se začele pomikati cele gruč navdušenih Savinjšank proti prijazni cerkvi in predno se je pričelo sveto opravilo, je bila velikanska cerkev natlačeno polna. Na prižnico je stopil preč. g. dr. Jos. Hohnjec, ki nas je z ognjevitimi besedami navajali k čednostnemu življenju, tudi sv. mašo je daroval omenjeni gospod, pri kateri so krasno poyevali St. Andražki pevci združeni s Polzelskimi. Po cerkvenem opravilu se je začelo zborovanje, na katerem smo imele zopet čast poslušati nam priljubljenega preč. g. dr. Hohnjec-a. Prihittel med nas tudi za savinjsko mladino nad vse delavni preč. g. dr. Jehart iz Petrovč. Z navdušenjem so nastopale tudi mladenke kot govornice in sicer: Marija Drevo iz Petrovč, Težija Šketa iz Braslovč, Franciška Gerlih iz St. Petra, Marija Blatnik iz St. Jur. ob Taboru, Marica Švajger iz Braslovč, Marija Šalomon iz

Vranskega, Eliz. Košak iz Št. Petra in Marija Vodlak iz Braslovč. Prirčno je pozdravila naš shod Ana Vehovar od Sv. Petra na Medvedovem selu. Ta veličastni shod je dokaz, da se tudi v Savinjski dolini pogrezuje liberalna trdnjava. Želeti je torej, da se od sedaj zapnrej z vso vnmemo poprimemo dela za sveto in narodno stvar.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Blagovolite sprejeti par skromnih besed od priproste kmečke mladenke ter jih priobčiti v Društvenem glasniku. Ne morem si kaj zaradi velikega veselja, katerega čutim od tistega časa, ko sem čitala »N. D.« in v njem našla dopis iz našega Sv. Lovrenca. V njem je namreč bila zapisana vesela novica, da se bo v kratkem ustanovila tudi pri nas Dekliška zveza. Kako prijetne besede za me, pa še tudi za marsikatero pošteno dekle! Pri nas je mnogo deklet in želeti bi bilo, da bi vse pristopile v prekoristno zvezo. Kaj pa fantje? Ali spite, ker se nič ne oglasite za mladeniško zvezo. Kako lepo bi bilo če bi si še vi ustanovili mlad. zvezo, da bi potem lahko tekmovali, katera zveza bi bolj procvitala. Če bi se vse to zgodilo, potem pa ne bo mogel nihče reči: »Vse se giblje in živi, le lovrenška mladina še spi«. Ne, tako ne sme biti. Mi mladi gremo naprej in sicer naprej po začrtani poti do svojega tola za željenega cilja. Zatoraj pa:

Naprej mladina v tej krajini
Poprimimo se dela vsi
V čast Bogu, v slavo domovini
In v veselje Lovrenčki župniji.

T. K. mladenka.

Sv. Primož nad Muto. Dovolite, gospod urednik, odkazati majhen prostorček v Našem Domu za moj dopis iz naše Mute. Gotovo si boste mislili, da tukaj spimo, ker ne pride nobenega dopisa od nas, in je tudi res vse zadremano. Mi tukaj na meji ubogi Slovenci smo tako zatirani in zaničevani od strani nasprotnikov, oziroma nemčurjev, da smo zares pomilovanja vredni. Ako bi hotela natančneje razlagati, bi trajalo predolgo in bi ne našla kmalu kraja, zato bodem le v par vrsticah omenila nekaj besed. Me dekleta imamo ustanovljeno Marijino družbo pod vodstvom preč. gospoda župnika, katera sicer ne šteje veliko klet, a te, ki so, ki so, ki so pogmne in vnete za vse dobro, ne vstrašijo se zaničevanje in psovanja, katerega morajo slišati, zasmehujejo nas in sovražijo, ter nam dajejo mnogo slabih priimkov katerih bi se dalo naštetih čez 20 in še več, pa jih nočem naštevati. To nas nič ne straši, ampak veseli, srečne smo in lahko smo tudi ponosne, da smo značajne Slovenke in imamo najlepše ime hčerke Marijine, držimo se trdno gesla, ki pravi, po Mariji k Jezusu. Če tudi je še naša družba majhna, pa je le vedno živahno v njej in ima tudi nekaj napredka. Iz naše sredine sta se letos omožili dve mladenki, ena v mesecu svečanu, druga v avgustu, obe smo spremile k poroki, in pristopile k svetemu

obhajilu. Posebno ganljivo je bil dan 7. avgusta pri poroki Marije Mežner, katero je spremilok poročenemu oltarju 10 belooblečenih deklet, to je ganilo tudi tiste, ki so nam nasprotni in se jim je utrgala marsikatera solza. Pred poroko so naš preč. gospod župnik imeli ganljiv govor o vrednosti Marijine družbe, in priporočali novozaročenca Mariji v njeno varstvo, zatem je sledila sv. maša. Med sv. mašo smo skupaj z ženinom in nevesto pristopile k sv. obhajilu. Po poroki je draga sestra članica iz naše Mar. družbe Katica Pirtošek od Sv. Petra v Savinjski dolini, govorila ganljive besede v slovo novoporočencema in jima polagala na srce krasne nauke, po katerih se imata ravnati. Ker je bil tudi ženin in družbe Marijine in ž njim štirje družbeniki, je bilo to za našo Muto nekaj novega. Naj bi bilo to našim fantom v zgled, kako neustrašei so po drugod fantje, a tukaj se ne zgane niti eden za dobro stvar. Kličem Vam posebno fanti od Sv. Primoža, ne dajte se sramotiti od nas deklet, stopite pod zastavo Marijino in pomagala bo Vam premagati vse Vaše zapreke. Priporočam Vam Naš Dom, ki ga skrbno berite, in zvedeli boste, kako fantje delujejo podrugod. Če gre povsod, zakaj ravno pri nas ne, zakaj ravno tukaj tako vse spi? Zaspj naj pijančevanje in prubodi se Marijina družba. Me dekleta nameravamo si ustanoviti dekliško zvezo, ako se nam izvrši ta vroča želja in nam k temu pomagajo naš preč. navdušeni gospod kaplan. Le potem bomo mogle napredovati, se izobraževati in postaviti se v bran našim sovražnikom. Zato Vas vabim slovenska dekleta pristopite k nam, ne slušajte onih, ki Vas vabijo v krčme na ples. V dekliški zvezi bodemo dobili dovolj razvedrila in navduševale se bomo za sveto in narodno stvar. Vam mladenke sosednih, in drugih krajev Slovenske zemlje pa kličem: delajte neutrujeno in neustrašeno naprej pod zastavo naše nebeške matere. Vsem naročnikom Našega Doma pa pošiljam vroče pozdrave in se jim priporočam, da tudi nam pomagajo kmalu ustanoviti prepotrebno zvezo.

Pozdravlja Vas

mladenka Sv. Primoža.

Sv. Peter pri Mariboru. Mile pomladene cvetke so pricvale in odcvale. Tudi žarne poletne rožice se že odslavljaju. So li videli naš dekliški Marijin vrtec zapuščen, neobdelan? Hvala Bogu, da ne! Neumorno smo se trudile, posejati zlahtnega semena v lastni in domovinski blagor. Podam tukaj le kratek pregled dosedanjih osem shodov t. l. Veleč. g. predsednik, kot umni vrtnar, so skrbeli pred vsem za naše dušice s prelpimi nauki. Same pa smo prednašale naslednje predmete: »Marija beži z Jezusčkom pred Herodom; pomagajmo ji čuvati božje Dete v lastnem srcu ter se varujemo greha, in v srcih ljube mladine po dobri domači vzgoji«. »Lora Hirtinova, prelepa črtica iz švedske vojske«, »Perutinarstvo«, »Cvetice v loncih«, »Sovražniki mladeniškega vrtca«, »Ponižnost, mati vseh čednosti«, »Blagoslov

četrtje božje zapovedi, »O snagi«, »Pomen velikonočnih pirhove«, »Sv. Duh in krščansko dakle«, »Naše volitve«, »O govorjenju«, »Mladenka pri delu«, »Barve umetnih cvetic«, »Apostolstvo Marijine družbe«, »Zdravilne rastline«. — Deklamovale smo: »Kako so nastale lilije«, »Malo in veliko«, »Nevestica«, »Slovenska govornica«, »Vijolica«, »Kaj je življenje«, »Na cvetno nedeljo«, »Pri božjem grobu«, »Lepe cvetlice«, »Smrt sv. Cirila«, »Jetrnikova rožica«, »Nevolja v kuhinji« in »Moja mati«. — Uprizorile pa smo dva šaljivo-poučna dvogovora, namreč: »Goljuhja« in »Taška in trma«. Ob koncu majniškega shoda se je tudi vršil v kapelici č. š. sester slovesen sprejem novih Marijinih družbenic ter 20 mladih kandidatinj.

Trbovlje. Kaj ne, čudno, da se razen drugih nauk in poročil v Našem Domu, najde tudi poročilo iz Trbovelj. Kako, da se pri nas imamo, boste razvideli iz sledečega: V tekočem letu smo priredili že tri igre; prva »Razsrce Marijino«, ki je bila v zadovoljnost vseh navzočih. Drugo smo priredile meseca marca, namreč: »Mater Dolorosa«. To igro so igrale samo dekleta iz Marijine družbe, ter tudi pokazala, kako da znajo, če treba nastopiti na odru. Vsaka igralka se je popolnoma vglobila in zatopila v svojo vlogo, tako, da so ljudje res imeli sočutje z žalostno Materjo Božjo; mnogi se niso mogli ubraniti, da bi ne tekle solze po licu. Tretjo igro »Ljudmilo« smo priredile 2. julija v splošno zadovoljnost gledal-

cev. Ves dobiček, ki ga imamo z igrami, gre za »Društveni Dom«. V tem času smo imele tudi štiri poučne shode. 1. januarja so nam č. g. voditelj Jos. Pečnak govorili, kako se ima vesti slovensko dekle doma, v družini in drugod. 30. aprila je bil ženski shod; zbralo se je prav mnogo žensk in deklet, sicer pa smo o tem shodu ze poročali. 25. junija zopet sestanek dekliske zveze. G. voditelj pozdravijo vse navzoče v imenu zmage. Za tem sledijo deklamacije in govori. Leopoldina Cukjati ima pozdravni govor, Marija Belihar: sv. Ciril in Metod, deklamacija, Zofija Germadnik v proslavo domovine deklamacija, Marija Zakonjšek govori o lepoti in veliki vrednosti čistega nedolžnega dekliskega srca. Terezija Godec deklamuje kazni nesprave. Zatem g. voditelj poučujejo o lepem vedenju. 7. avgusta zopet sestanek dekliske zveze, kjer nam č. g. voditelj dolgo govorijo o časopisih, kako, da naj jih razširjamo in zatremo slabo časopisje. Govor je tudi o pijančevanju in o oliki liberalcev. Nato je volitev odbora dekliske zveze. Izvoljene so sledeče: Predsednica: Angela Kurnik, podpredsednica: Kristina Kačič, namestnica: Terezija Godec, tajnica: Marija Kmet. Dal Bog, da bi bile izvoljene ros pravi vzgled sočlanicam in da bi svoje sestrice ljubile, vse dobro jim želele in še pridobile mnogo nepokvarjenih dekliskih src na svojo stran. Pozdravlja vse sosestrice širom slovenske domovine

Trboveljčanka.

Govorniške vaje.

Mladeniči, v roke „Zlato knjigo“!

Mili mi bratje!

Kdor je našel zvestega prijatelja, je našel velik zaklad. Prav tak zaklad kot zvesti prijatelj pa je za vsakega mladeniča dobra knjiga. Pred kratkim je izšla v Ljubljani za Orle in za vse naše katoliško misleče mladeniče zares prekrasna knjiga z imenom »Zlata knjiga slovenskih Orlov«.

Tovariši! Na to knjigo bi vas rad danes vse opozoril. Taka le je! Čedna je po zunanji obliki, naravnost zlata pa po vsebini.

Vsebinsko ima sledečo: Prvi sestavek pripoveduje iz svetega pisma stare zaveze, kako so se Judje za časa Makabejcev srčno vojskovali proti nevernemu kralju Antijohu za sveto vero in za svojo domovino. Na to sledi devet poglavij Orlove zlate knjige: Ta poglavja so sledeča: I. Orel, njegov namen, delo in vzori. II. Orli, njihove dolžnosti in življenjska naloga. III. Orlovske čednosti. IV. Značajnost, prvi pogoj življenja po Orlovih načelih. V. Viteštvo in neomadeževano življenje. VI. Ljubezne do ljudstva in narodne dolžnosti Orla. VII. Telesno zdravje in zmisel za domačijo ter družino. VIII. Krščanska ljubezen in usmiljenje. IX. Orel in nasprotniki. Na to še sledi več spisov škofa Slomškega s prelepimi nauki za nas mladeniče.

Najvažnejše v knjigi so devetera poglavja. Vprašanja in odgovori so tu kakor v katekizmu. Prebral sem celo knjigo. Tako čudovito lepa je, da nisem zmožen, da bi jo mogel prav opisati. Rečem le: Tovariši! To ni knjiga samo za Orle nego za vse naše mladeniče. Vsak jo mora prebrati, vsak jo mora doma imeti, kakor katekizem. Nje lepe nauke naj bi vsak znal na pamet. Če se bomo po tem našem mladeniškem katekizmu ravnali, bomo časno in večno srečni, pa srečna in mogočna in nepremagljiva bo naša slovenska domovina. Tovariši! V roke torej zlato knjigo, zlate nauke pa v srce!

Domovini ljubezen.

Govor za deklisko zvezo. Al. Kovačič.

Beseda sladka domovina
Ljubezen moja ti edina.

To drage mladenke, Slovenke naj bo snov mojega današnjega govora. Da, kje najdeš, ljuba deklka, stvar, ki naj ji posvetiš svoja najglobkejša srčna čustva, svojo srčno kri? Pravim, najglobkejša čustva, saj se dandanes poje, piše, govori skoro le o ljubezni. In ti, moja mladenka, pač tudi čutiš to čustvo, saj je človeku že prirojeno. Res, brez ljubezni ni mo-

goče človeku živeti. Eden ljubi to, drugi drugo stvar. Kaj pa naj ljubimo me? Komu naj me darujemo svoje srce? — Pred vsem svojemu Bogu. On, najvišji naš Stvarnik naj bo vedno predmet naše ljubezni. Potem pa za njim in našimi stariši darujemo svoje srce dragi naši slovenski domovini. Naj nam bo vzor naš ljubljenc, pesnik Gregorčič:

»Eno devo le bom ljubil,
Eni vedno zvest ostale,

pravi on s takim navdušenjem, da se mora vneti tudi srce nepokvarjene mladine za žarečo ljubezen domovinsko.

Njo le bom ves čas življenja
Ljubil iz srca globin,
Ljuba moja je Slovenja,
Jaz pa Slave zvest sem sin!

Te besede, ljuba slovenska dekleta, za-pišimo si globoko v svoja srca. Da, le njo, domovino svojo, svoj narod slovenski ljubimo, nji žrtvujemo vse svoje dušne in telesne moči. Domovina nam je mati. In kdo ne bo ljubil zlate svoje matere? Narod pa bodi naš ljubljenc. Prava ljubezen ima tudi več lastnosti. Ljubezen je prvič iznajdljiva, drugič stanovitna in tretjič požrtvovalna.

Ljubezen je prvič iznajdljiva. Česa vse ne iznajde človek, da osreči, razveseli osebo, katero ljubi. Tudi me, predrage mladenke, uporabimo vsako priliko, bodi še tako neznatna, samo če le moremo koristiti domovini, narodu. Ne mislimo si, kaj naj koristim jaz, priprosto dekle, svojemu narodu. Kajti vse, kar storimo, bode koristilo dragi domovini, če le storimo iz dobrega namena.

Prava ljubezen je drugič stanovitna. Ni vredno, da bi se imenovalo ljubezen, čustvo, ki traja le hipno; pa ravno tega najdemo danes največ, te nesrečne nestanovitnosti med našo mladino. Prvi hip se vname in zagori kot visok plamen, a ta plamen naglo upade, ugasne. Ne bodimo podobne takemu slamatemu plamenu, kateri ne pusti za seboj nič drugega, kot le majhno peščico črnega pepela, ampak naša ljubezen do domovine bodi trajna, bodi zvesta in stanovitna, bodi pa tudi taka, da podere vse zapreke, ki se ji ustavljajo. Naj nam vedno stojijo pred očmi besede pesnikov:

Saj pač dovolj ognjena
Ljubav do doma ni nobena,
Ki strastna ni.
A ne iz cenih besedi,
Iz del se javljaj žar strasti.

In zdaj, predrage mi tovarišiče pridimo na tretjo točko.

Naša ljubezen do domovine bodi požrtvovalna.

Predrage obmejne Slovenke! Hud, ljut, neizprosen boj bijemo tukajšnje slovenske mladenke. Zaganjajo se v nas naši nasprotniki od vseh strani. Naša zveza, ki obstoji že okoli 9 let, še menda ni imela nikoli miru od strani naših sovražnikov. Zdi se človeku, da so se vse peklenske sile zarotile zoper nas, da nas ugonobijo. In ker nam samim ne morejo do živega, zaganjajo se v naše duh. voditelje, hoteč jim škodovati, dobro vedoč, da nam s tem prizadenejo največ. In tu, mladenke predrage, treba požrtvovalne, strastne ljubezni domovinske, da ne omagamo. Pokažimo, da smo vredne naslednice naših nekdanjih prednikov, ki so bili pripravljani dati, in so tudi dali svoje življenje za vero in dragi dom. Tudi nam je treba poguma, treba jeklene vstrajnosti in odločnosti zlasti sedaj je treba nam pokazati, da znamo odločno braniti svojo čast, zlasti pa čast svojih dušnih pastirjev, kateri žrtvujejo vse dušne in telesne moči za nas. Pokažimo z značajnim brezmadežnim življenjem, življenjem takim, da nam ne bo mogel nihče nič očitati, da v resnici ljubimo svojo domovino. Ne bojmo se nobene žrtve in naj si bo še tako velika, da bo le v korist narodu. In če tudi nam bode bitko trpljenje, ki ga bodemo morale še naprej prestati, mislimo na besede pesnikov o domovini:

A trnjev le tvoj venec je,
In rod tvoj, rod mučencev je!

Če je domovina venčana s trnjem, mar se naj mi stegujemo za rožicami? Če je naš rod, rod mučencev, ali se naj me bojimo trpljenja? Trpimo, a upajmo, da nam Vsemogočni plača naše žrtve s tem, da podeli naši dragi domovini srečo, blagoslov in zmago nad sovražniki. Naše geslo pa bodi:

Za domovino trud in kri
Slovenski narod naj živi!

